

Muutunud/muutuv/ nüüdisaegne õpikäsitlus

Sirje Rekkor

TALLINNA ÜLIKOOL

Eesti elukestva õppe strateegia 2020

Strateegiline eesmärk 1:

- ▶ **Muutunud õpikäsitus.** Iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetav, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendav õpikäsitus on rakendatud kõigil haridustasemetel ja -liikides.

<https://www.hm.ee/sites/default/files/strateegia2020.pdf>

Mis on õpikäsitus?

- ▶ Õpikäsitus on arusaam sellest, mis eesmärkidel ja mil viisil õppimine toimub, millistes suhetes on õppeprotsessi osalejad, ning nende tõekspidamiste sihipärane rakendamine.
- ▶ Õpikäsitus on osa laiemast koolikultuurist.

▶ *Allikas. <https://www.hm.ee/et>*

Allikas:
<http://www.apskaitospaslaugos.net/wp-content/uploads/query.jpg>

Mis peaks õppimises ja õpetamises muutuma? 1

- ▶ Muutused õppeprotsessi osapoolte rollis ja positsioonis (*Heidmets jt 2017*).
  - ▶ Rõhutatakse õppurikesksust, õppurite arusaamade ja nende individuaalsete eripäradega suuremat arvestamist, aga ka õpetaja iseseisvust ning kooli otsustusõigust.
  - ▶ Õppeprotsessi osapooli soovitakse rohkem võimestada (*empowerment*), selmet jätta nad välise kontrolli suunata ja muljuda.
  - ▶ Liikumine õppuri, õpetaja ning ka kooli suurema otsustusõiguse ja tegevusvabaduse suunas tähendab kõigi osapoolte autonoomia suurenemist.

Mis peaks õppimises ja õpetamises muutuma? 2

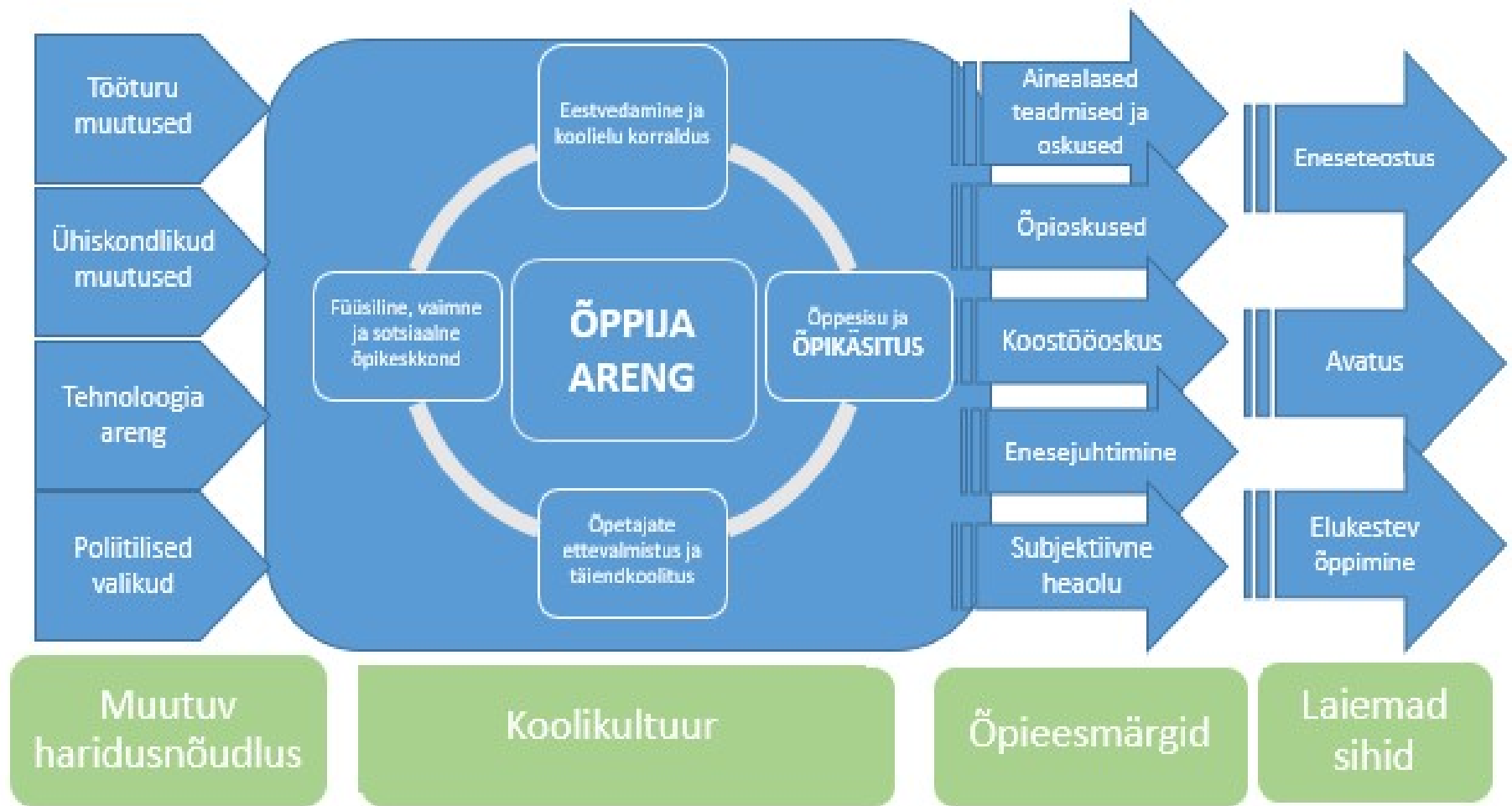
- ▶ Muutused õppeprotsessiga kaasnevates sotsiaalsetes suhetes (*Heidmets jt 2017*).
  - ▶ Muutused nii suhetes õpilane-õpilane, õpetaja-õpilane, õpetaja-õpetaja kui ka õpetajad-koolijuht
  - ▶ Eemaldumine tavapärasest individuaalsest tegevusmudelist suurema koostöisuse suunas.

Mis peaks õppimises ja õpetamises muutuma? 3

- ▶ Liikumine konstruktivistlikuma teadmusloome suunas (*Heidmets jt 2017*).
  - ▶ Eesmärk on siduda õpitav tugevamini igapäevaelu teemadega, edendada kriitilist ja tõenduspõhist vaadet õpitavale, selmet järgida traditsioonilist „õpin ära-salvestan-ütlen üles“ skeemi.
- ▶ Konstruktivistlik teadmusloome
  - ▶ õppimine on individuaalne, aktiivne, tegevuspõhine ja toimub konkreetsetes kontekstis. (<https://www.hm.ee/et>)

Õpikäsitus, selle muutumise põhjused, muutumist toetavad tegurid koolikultuuris ning muutuste eesmärgid ja laiemad sihid.

ÕPPUR

Eesmärk on toetada õppuri sotsiaalsete oskuste arengut. Tegevused: koostööine õppimine, paaris- ja rühmaõpe, õpitulemuste presenteerimine tiimina.

ÕPETAJA

Sihiks on võtta kasutusele õpetajate koostöös peituvad ressursid. Tegevused: õpimeeskonnad, koostööine õpetamine, õpetajate tööpäeva ümber korraldamine, aja planeerimine õpetajate koostöök.

KOOL

Sihiks on õppimisalase eestvedamise juurdumine koolis, koostöise koolikultuuri kujundamine, sh õppijate kaasamine õppeprotsessi planeerimisse. Tegevused: koolikultuuri kõiki elemente hõlmavad kooliarendusprojektid, koolidevaheline koostöö ja koolide vastastikune hindamine.

ÕPPUR

Sihiks on toetada õppuri iseseisvust, enesekindlust, vastutustunnet, riskijulgust, loomingulisust, ettevõtlikkust jpm. Tegevused: autonoomiat toetav ja struktureeritud õpetamine, enastjuhtiv õppimine, valikute pakkumine ja vastutuse delegeerimine õppijale.

Autonoomia

Liikumine suurema otsustusõiguse ja tegevusvabaduse suunas.

ÕPETAJA

Eesmärk on toetada õpetaja eneseusku ja -kindlust uute lähenemiste katsetamisel, toetada õpetaja oma õpetamisstiili väljakujundamist. Tegevused: jagatud ja võimestav juhtimine, arendav tagasiside ja õppimisvõimalused, piisav ajaressurs ja arengut toetav motivatsioonisüsteem.

KOOL

Sihiks on iga kooli unikaalse koolikultuuri väljakujundamine. Tegevused: võimestav ja jagatud eestvedamine, õpilaste vajadustest ja huvidest lähtuv kooli õppekava loomine, kooli enesehindamine ja arenguseire.

Koostöö

Õppimine ja õpetamine pole enam pelgalt individuaalne pingutus, vaid üha enam tiimitöö.

ÕPIKÄSITUSE MUUTUMISE KOLM PÕHISUUNDA

ÕPPURI, ÕPETAJA JA KOOLI VAATES

Teadmusloome

Õppuripoolne aktiivsus oma teadmistemaailma ehitamisel, selle maailma parem mõtestamine ning oma teadmuspagasi kriitiline ja tõendus põhine hindamine.

ÕPPUR

Eesmärk on toetada tervikliku (aineülese) maailmapildi kujunemist, tõenduspõhist argumenteerimisoskust ja kriitilist mõtlemist. Tegevused: projektõpe, avastusõpe, disainmõtlemine.

ÕPETAJA

Sihiks on toetada õpetajate tõendus põhiste praktikate rakendamist, lõimivate meetodikate ja lahenduste väljatöötamist. Tegevused: õpetajate õpikogukonnad, uute meetodikate katsetamine ja hindamine koostöös teadlaste ja arendajatega.

KOOL

Eesmärk on arendada koolis tõendus põhist otsustamis- ja tegevuskultuuri. Tegevused: diagnostilised vahendid õpilaste arengu ja koolikeskkonna hindamiseks, koolide nõustamine selle rakendamisel, uurijate ja praktikute koostöö.

Kasutatud allikad:

- ▶ *Eesti elukestva õppe strateegia 2020*
- ▶ *Heidmets, M. jt (2017). Õpikäsitus: teooriad, uurimused, mõõtmine. Analüütiline ülevaade. Tallinn: TLÜ.*
- ▶ *Muutunud õpikäsitus. Materjalid TLÜ Haridusinnovatsiooni keskuse kodulehel.* <https://www.tlu.ee/et/hik/Keskusest/Muutunud-opikasisitus>
- ▶ *Pedaste, M. jt. (2016). Nüüdisaegne õpikäsitus* http://www.pedagogicum.ut.ee/sites/default/files/www_ut/nuudisaegne_opikasisitus_margus_pedaste.pdf

